

TSUMAGIYA
KASHI NA FARKO

NA

Abubakar Abbas
Kano - Nigeriya

1439H=2018M

GABATARWA

Godiya ta tabbata ga Annabi Muhammad, wanda ya fifici kowa aikata kyakkyawan aiki da fauracewa munana.

Allah ya kara yarda da sahabbansa da iyalansa da mabiyansa har zuwa ranar sakamako.

Bayan haka, ina gabatarwa al'umma wannan littafi ne, a matsayin gyara-kayanka, don haska mana wasu miyagun ayyuka da wasu daga cikinmu suke cusa kansu a cikinsu, ko sa bari don a samu sauyi na gari a nan gaba.

A karshe, ina fatan Allah Ta'ala ya albarkaci wannan littafi da mai shi da sauran al'ummar musulmi gaba daya. Amin.

Dan'uwanku a musulunci,

Abubakar Abbas

Hotoron arewa, kukar dillalai,

Kano- Nijeriya.

Ishirin ga watan zul-ka'ada, 1439H=

Uku ga August,2018.

TSUMAGIYA

1. A ci a cinye, abin da aka samu yafi a sabunta kayan sana'a.
2. A wanke jiki a wanke kaya fes, amma fa gaban gida da layukan unguwa cike fal da tsibi-tsibin shara.
3. Abin mamaki Daga zato sai ka yanke hukunci.
4. Aibata wanda ba sa so; da bata shi duk nagartarsa.
5. Ashe dama maza suna iya cakudà da mata, idan kallon hawan sarki ne ya hadà su?
6. Assha maza da gulma mata da tsegumi.
7. Ba da niba yi wa mai kuskure uzuri.
8. Ba ku sanmu ba ne mu ne 'yan ina da laifi mu yayata.
9. Babu ruwana da karamar sana'a; tun da idan na yi 'yar murya, zan samu na kashewa.
10. Babu wani dà banda dāna.
11. Bakin rai, bakin fama, sai munga bayan masu son a kawo gyara.
12. Barin 'ya'ya susakai suna gararanba a gari.
13. Barin abin da aka ci aka rage, ya lalace, ya fi abawa mabufacin da zai mora.
14. Bukatuna suna da yawa; me zanyi da karamar sana'a.
15. Da biyan kudin makarantar 'ya'ya, gara bayar da kudin sayen atamfar anko.
16. Da na rufa wa kaina asiri; gara na tona.(inji mutumin da ya kasa riƙe sirrinsa).
17. Da neman ilimi gara zama da jahilci. (kamar yadda aikin wasu daga cikinmu yake nunawa).
18. Da sana'a gara maula.
19. Da sayan nigari da za a dade ana mora, gara sayen mai araha ko da ba zai biya bukata ba.
20. Da wani ya samu shi yarasa gara kowa ma yarasa wato (tabare Kenan).
21. Da yafiya; gara kullatar abokin sabani.
22. Da yarda da matsayin da ake kai, gara karyar matsayin da za a kere sa'a da shi.
23. Da zama a yi karatu, ko kwanciya a huta, gara zaman tsegumi da gulma.
24. Dokar banza, dokar wofi, ma dai tursasa a bi ta, ba dai mu mubita ba, inji jami'in tsaro.
25. Fada da gaba da wanda ya fito fili ya fadi gaskiya.
26. Fifita alfahari da magabata a kan yin irin abin da suka aikata har ake alfahari da su.
27. Gara 'yan iskan gari su yanki dāna; da malami ya doke shi.
28. Gara ina gefe da ace dani aka kama mai laifi.
29. Haba masu damar fari; a motsa ai yafi a daskare. Sako daga gungun zawarawa da 'yan mata.
30. Hadamar sana 'o'i da ayyukan yi, ya hana mu abin yi guda dāya kwakƙwara.
31. Idan kana so mu shirya; to ka goyi bayana akan rashin gaskiya.
32. Ka ganni nan; siyasa ce sana'ata
33. Kaji da kyau ba a komai nake bin addini ba.
34. Ka tausaya kaji kansa, bayan ya murmure ya bi ta kanka.
35. Karatu ya koma biki a wajenmu.
36. Karatun book yafi na addini. Don na kasa biyan kwabon islamiyya na biya wa boko dubu.
37. Kayan aro, kasanmu na gado.
38. Ke yunwa amma dai da yankan fauna kike, ki rasa wanda za ki kayar sai malam matsolo.
39. Ko kun fi, ko kun so, mu zamu ci gaba da mulkarku.(inji honorabul a ranar zaben tazarce).
40. Kowa da fagen da ya kware, inji mai rancen kadarar naira dubu ya karyar da ita a kwabo, don kece raini da bushashar rayuwa.
41. Kowa ma ya mutu, in dai baza a fara mana kudin alawus ba.
42. Kowa ya yi abin da ya iya, idan ka sato ka kawo min na saya.
43. Ku kai ni, yanzu zan dawo.(inji barawo a hannun 'yan bijilan).

44. Ku ku ci a gwamnati,mu maci a islamiyya da masallaci.(In ji limamin da ya cinye kudin kwamitin gyaran islamiyya da masallaci).
45. Ku kari kururuwarku an ce da mai neman haram; Allah yana madakata.
46. Kuna ina? Na dāuke muku yadda za ayi a samu cikin, ku kuma ku tsaya min da kudin hayar gida da ragon suna.
47. Kushe abin alherin da baƙo ne ya fare shi.
48. Kwabon da zan samu, ya fi raina da lafiya ta.(inji mai bara da mai sana'a tsakanin motoci).
49. Mafarkinmu a kullum gwamnati za ta bimu gida gida tana raba mana kwaryar zuma da nono.
50. Mai abin ba shi shi ne mutum, mara abin ba shi, kuma banza ta fi shi.
51. Mai satay a yi satarsa; in dai a ranar hawan sarki ne .
52. Matsalar wani ce abar tattaunawa, ba tamu matsalar ba.
53. Me ka taka ne? da ka dage sai ka taɓa haƙƙin waninka, ka zalunce shi.
54. Mu iyayen 'ya'ya,irin wasan da 'ya'yanmu suke yi ne yafi dacewa da mu.(inji magidanci a ranar bikin hawan kara).
55. Mu muna da inda zamu tare; tun da namu ya samu.
56. Mun ki mudaina daukar doka a hannunmu, tun da in mun dānka shi a hannunku, sakin sa za kuyi.
57. Na ga wajen zuwa, inji wanda aka yiwa kyauta ko sadaka.
58. Na sani ku tambayi matata, an ce da dān boko, me yake faruwa a gidanka?.
59. Na wani banza namu dukiya.
60. Ni kake cewa ci-ma-zaune; don na ki sana'a?
61. Kanƙanta laifi da yake yi komai girmansa, da kambama laifin waninsa duk kanƙartarsa.
62. Karfin halin ba wa mai laifi kariya da ganin baƙin mai hukunta shi.
63. Karfin halin tattago aure, ana tsaka da kaƙa-ni-kayin samo abin da na gida zasu ci.
64. Karya da yaudara ce takenmu. (inji dān takara a ranar kamfen).
65. Kwarewa ce ta sa haka,nib a na duba mara lafiya, sai yana halin gargara, wato (jawabin likita ga mara lafiyar da ya kai kansa asibiti).
66. Kwarewamu da sanin makamar aiki ce ta sa ba ma bawa mai neman aiki (offer), har sai ya sakar mana albashinsa na wata biyu.
67. Ran talakanmu ba komai bane ;hawan sarki yasa an kashe mutum.
68. Ribibin sana'ar da take ci har sai ta durkushe.
69. Sabon yayi; yin karya a tsakanin 'ya'ya.
70. Samunsa shi ne samu, samun wani ba samu bane.
71. Sangarta 'ya'ya da dasa musu aƙidar aiki aike da wanki da shara; aikin almajiri ne.
72. Shi kaɗai aka tsana. (inji uwar da aka yiwa dānta faɗan yayi ba dai dai ba).
73. Shiri da ni da kai yak are, tun da ka soma irin sana'ata.
74. Sokon banza, lusarin kawai inji matar wanda baya tsari da wanda maza suke dabdala a gidansa.
75. Tsine wa shugaba duk kirkinsa, idan bai biya musu buƙatar kansu ba.
76. Ya raina kaɗan; ga shi kuma babu hanyar samun mai yawa.
77. Ya yarda da babunsa, amma bai yarda da babun wanda ya sab aba shi ba.
78. Yabon wanda suke so da wanke shi tas, duk rashin kirkinsa.
79. Yara ke neman ilimi ba manyaba.
80. Yekuwa jama'a takenmu shi ne, rashin shiri da 'yan uwa da maƙwabta.
81. Yin gayya akan abin tsiya; yafi yin gayya akan abin kirki.
82. Yin halin ko-in-kula da jaririyar barna har sai ta girma ta kaƙanta ayi ta salallami da tafa-tafa.

Wassalam

Idan kunne yaji...